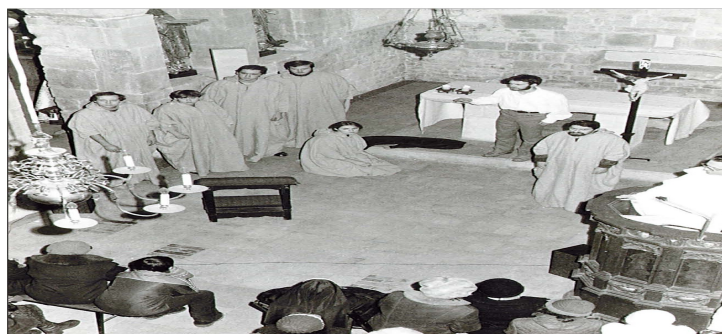

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/opozycja-w-prl/38107,Solidarnosc-ku-wolnej-kulturze.html>

Dodatek historyczny IPN
Nasz Dziennik 8/2010 (39)

„Solidarność” – ku wolnej kulturze

Teatr pod Krzyżem – spektakl „Hłob”, Kraków 1983 r.

W trzydziątą rocznicę powstania „Solidarności” Instytut Pamięci Narodowej prezentuje liczną inicjatywę badawczo-edukacyjno-wystawienniczą przybliżającą tamtą heroiczną epokę. Najważniejszą publikacją jest obszerna 7-tomowa synteza „NSZZ »Solidarność« 1980–1989” pod redakcją Łukasza Kamińskiego i Grzegorza Wałgóry, która ukaże się niebawem. Dziś drukujemy fragmenty dwóch rozdziałów tomu 2, poświęconego m.in. niezależnej działalności oświatowej, wydawniczej i kulturalnej. Ilustracje pochodzą z portalu IPN www.kultura-niezalezna.pl.

Dr Tadeusz Ruzikowski
(IPN Warszawa)

Kultura niezależna

(...) Wraz ze strajkami sierpniowymi oraz utworzeniem NSZZ „Solidarność” nastąpiło otwarcie nowego rozdziału w historii kultury niezależnej. Dzięki tym wydarzeniom twórcy otrzymali szansę jawnego, niezależnego działania, znaleźli przestrzeń, w której mogli się realizować. Jednym z pierwszych przedsięwzięć artystycznych związanych z powstaniem „Solidarności” było zaprojektowanie przez Jerzego Janiszewskiego z Gdńska stylizowanego napisu „Solidarność”. Został on sporządzony nowym krojem pisma, tzw. solidarycją, symbolizującym wspierających się ludzi. W kolejnych latach wykorzystywały go często środowiska związkowe i opozycyjne. W przededniu podpisania porozumień gdańskich aktorzy Teatru Wybrzeże wystąpili w stożni, w sali obrad Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego. Tam też w czasie strajku wystąpił Maciej Piłczyk. Sami zaś stożniowcy wykonywali podczas strajku okolicznościowe stemple, które początkowo stanowiły namiastkę niezależnych znaczków.

Pod patronatem nowego związku organizowano liczne imprezy kulturalne o różnym charakterze. Prawdopodobnie pierwszym przedsięwzięciem pod auspicjami legalnego już związku był koncert „Artyści Warszawy – Solidarności”, który odbył się w Teatrze Wielkim w Warszawie 10 listopada 1980 r. – jak się wówczas okazało, w dniu ostatecznej rejestracji „Solidarności”. W gronie rzeczy reżyserem koncertu będzie życie! – oznajmił w przeddzień imprezy jej reżyser Jerzy Markuszewski. Na koncert złożyły się wiersze, piosenki, skecze. Wystąpili w nim m.in. Piotr Franczewski, Krystyna Janda, Maja Komorowska, Krzysztof Kowalewski, Halina Mikołajska, Daniel Olbrychski, Stanisław Tym. Dzięki koncertowi nastąpiło dalsze zbliżenie między artystami a środowiskiem „Solidarności”.

„Solidarność” rozpostarła nad artystami swoisty parasol, chroniąc ich przed ingerencjami cenzury. Na przykład w okresie „Karnawatu Solidarności” Jan Pietrzak mógł swobodnie niż wcześniej wypowiadać się w kabarecie pod Egicją. Jego kabaretowa piosenka „Żeby Polska była Polską” (z muzyką Włodzimierza Korcia), która powstała po wydarzeniach Czerwca 76, zyskała wówczas nowy kontekst, stała się jednym z nieoficjalnych hymnów nowego związku; w 1980 r. podczas strajków sierpniowych nadawano ją przez zakładowe radiowęzły. (Dokończenie na s. 11-12)

„Solidarność” - ku wolnej kulturze

OKRES HISTORYCZNY

(1980-1990) Epoka Solidarności

26.08.2010

COFNIJ SIĘ